

Valtuustoaloite / Joutsan lukion toiminnan turvaaminen

Kunnanhallitus 17.11.2025 § 257

Asian valmistelija(t): talous- ja hallintojohtaja Matias Penttinen

Keskustan ja Kristillisdemokraattien yhteinen valtuustoryhmä sekä joukko muita valtuutettuja ovat jättäneet 3.11.2025 valtuuston kokouksessa valtuustoaloitteen Joutsan lukion toiminnan turvaamisesta.

Esittelijä	Kunnanjohtaja Harri Nissinen
Päätösehdotus	Kunnanhallitus päättää lähettää aloitteen hyvinvointi- ja sivistysjohtaja Mika Sirkkan valmisteltavaksi.
Päätös	Hyväksyttiin päätösehdotuksen mukaisesti.

Kunnanhallitus 30.03.2026 § 76

Asian valmistelijat: Hyvinvointi- ja sivistysjohtaja Mika Sirkka, Joutsan yhtenäiskoulun ja lukion rehtori Ulpu Silvasti, Joutsan yhtenäiskoulun ja lukion opinto-ohjaaja Sanna Pienmäki

Toimenpiteet lukioaloitteen pohjalta

Syksyllä 2025 jätettiin valtuustoaloite Joutsan lukion toiminnan turvaamisesta (Joutsan kunnanvaltuusto 3.11.2025 §54). Aloitteen tavoitteiksi nostettiin:

- Joutsan lukion toiminnan turvaaminen
- yhteistyö Jyväskylän ammattikorkeakoulun luonnonvarateknologian insinöörikoulutuksen kanssa
  - toimivien koulukyytien järjestäminen joutsalaisille lukio-opiskelijoille
  - kohtuuhintaisten soluasuntojen tarjoaminen Joutsan ulkopuolelta tuleville lukio-opiskelijoille

Joutsan lukion markkinointiin ja tarjottaviin etuihin liittyen on syksyllä 2025 järjestetty kaksi kokousta koulun henkilöstön sekä hyvinvointi- ja sivistystoimenjohtajan kesken. Näissä tapaamisissa on nostettu esille niitä asioita, joita kehittämällä voidaan nostaa lukion houkuttelevuutta. Samalla on pohdittu niitä seikkoja, jotka vievät valinnan muuhun kuin lukioon.

Ensinnä on nostettava esille, että ammatillisen koulutuksen suosio on kasvanut vuosien mittaan ja yhä suurempi osuus perusopetuksen päättäneistä jatkaa ammatilliseen koulutukseen. Tämä on perheiden ja nuorten oma valinta. Jonkin verran lukioon hakeudutaan myös muualle, mutta tämä osuus ei ole ollut erityisen merkittävä viime vuosina. Perusteet hakeutua muualle saattavat olla mahdollisuus kaksoistutkintoon tai omaan harrastuneisuuteen liittyvät lisämahdollisuudet (urheilu, musiikki).

Joutsan lukion toimintaa turvaa riittävä opiskelijapohja. Pienellä lukiolla on kuitenkin myös muita vahvuuksia. Joutsan lukiossa opiskelijat ja heidän etenemisensä lukio-opinnoissa tunnetaan. Tämä antaa mahdollisuuden tukea ja ohjata heitä isoa lukiota yksilöllisemmin. Aloitteessa esitettyihin ehdotuksiin todetaan:

Yhteistyö Jyväskylän ammattikoulun luonnonvarateknologian koulutuksen kanssa:

Yhteistyötä lukiossa on jo nyt korkeakoulujen kanssa mm. korkeakouluviikoilla. Opinto-ohjaajan näkemyksen mukaan (liitteenä) lukio-opinnot ovat useille opiskelijoille jo riittävän vaativat, ilman mahdollisia lisäopintoja/korkeakoulukursseja. Käsittelyssä todettiin myös, että yksi painotus voi sulkea muita pois. Tämä ei välttämättä lisää lukion houkuttelevuutta. Lisäksi todetaan, että aloitteessa mainitut väyläopinnot eivät koske lukio-opintojen aikaista opiskelua, vaan esimerkiksi jo lukion päättäneiden ja välivuotta pitävien nuorten vaihtoehtoa suorittaa jo osia kyseisistä opinnoista.

Joutsan, Hankasalmen ja Kangasniemen lukioiden kesken on aloitettu kehittämistyö, johon sisältyy mahdollisesti tiiviimpää korkeakoulu yhteistyötä aiemmin toimiviksi todettujen käytäntöjen mukaisesti. Tällaisia aiemmin toteutettuja malleja ovat esimerkiksi mahdollisuus suorittaa yksittäisiä kursseja Jyväskylän yliopiston tietotekniikan opinnoista. Tämä painotus ei koske kaikkia opiskelijoita, vaan perustuu opiskelijan omaan mielenkiintoon ja halukkuuteen.

Kuljetukset:

Syksystä 2026 alkaen kunnan hankkimia kuljetuksia käytetään lukiolaisten kuljetuksiin oman kunnan alueella. Lisäksi olemme varautuneet kuljetuksen järjestämiseen Toivakasta. Tällöin vuoro voi palvella myös muita samasta suunnasta tulevia lukiolaisia. Lukion ja harrastamisen mallin kerhojen yhteisillä kuljetuksilla voidaan yhdistää palvelutarpeita.

Kuljetus on jo olemassa Hartolan suuntaan klo 16. Leivonmäen ja Luhangan suuntaan pääsee klo 15, kuten myös Mieskonmäkeen ja Pynnölään. Näitä olemassa olevia kuljetuksia lukiolaiset voivat käyttää jo nyt. Jatkoyhteydet perusopetuksen reittien jatkona voivat olla aikataulujen puitteissa vaikeita järjestää, mikäli autojen tulee olla seuraavalla tasatunnilla valmiina uudelle reitille. Kuljetusten laajentaminen edellyttää syksyllä 2026 mahdollista lisäbudjettia kuljetuskustannuksiin.

Kohtuuhintaisten soluasuntojen tarjoaminen Joutsan ulkopuolelta tuleville lukio-opiskelijoille:

Joutsan kunnan hallinnoimat vuokra-asunnot ovat tällä hetkellä korkealla käyttöasteella. Vaihtoehtoina asumiselle ovat Joutsassa tällä hetkellä yksityisen markkinan vuokralle tarjoamat asunnot sekä mahdollisesti hyvinvointialueen toimintojen lopetuksesta tyhjenevien kohteiden muuttaminen vuokratyöhön. Tällaisia kohteita olisivat esimerkiksi Leivonmäen Huuonohovi sekä entisen palvelukeskus Jousen tilat. Jousen osalta kevään 2026 aikana selviää, siirtyykö näihin tiloihin kunnan muita toimintoja. Huuonohovissa asuminen ja lukio-opiskelu onnistuu käyttäen Leivonmäeltä Joutsan taajamaan kulkevia koulukyytejä. Huuonohovin osalta tilannetta voi muuttaa kiinteistön myyntisuunnitelma. Tilojen vuokraaminen ei ole välttämättä mahdollisen ostajan tiloille suunnittelema käyttötarkoitus.

Yksi vaihtoehto tukea asumista on kunnan myöntämä tuki yksityiseltä markkinalta vuokratun asunnon vuokratuluihin. Tällaista tukea muutamit kunnat ovat käyttäneet. Joutsan vuokratasoa ajatellen esimerkiksi 200 euron kuukausittainen tuki olisi alle 18 -vuotiaalle opiskelijalle merkittävä. Yli 18 -vuotiaat voivat saada asumisen kustannuksiin Kelan myöntämää asumistukea, jolloin kunnan myöntämä tuki ei enää tule kyseeseen.

Muita toimenpiteitä

Kolmen kunnan, Hankasalmen, Joutsan ja Kangasniemen, yhteistyö lukiokoulutuksessa voi vahvistaa kaikkia osallistuvia lukioita. Kuluva lukuvuoden aikana pidetyissä näiden kolmen oppilaitoksen edustajien tapaamisissa olemme löytäneet mm. seuraavia yhteistyön mahdollisuuksia:

- yhteistyö kansainvälisessä toiminnassa
- opetushenkilöstön yhteistyö
- pienien kurssien järjestäminen yhteistyössä
- osaamisen hyödyntäminen lukiodiplomin suorittamisessa
- verkko-opetuksen järjestäminen
- yhteistoiminnan laajentaminen mm. nuorisovaltuustoihin

Joutsan lukion markkinoinnin tulee olla jatkuvaa ja siihen tulee panostaa sekä henkilöstön että kuntaorganisaation viestinnällä ja positiivisella näkemyksellä. Panostuksia lukiolaisten houkutteluun ja hankintaan tulee tehdä useista syistä. Lukion toiminta ylläpitää opettajien virkarakennetta, mikä takaa kelpoisten opettajien saatavuutta. Lukiolaisista saatava valtionosuus on merkittävä lisäys oppilaitoksen rahoitukseen - jokainen lisäopiskelija vähentää kunnan omarahoitussuutta lukiokoulutukseen. Samalla nuorilla opiskelijoilla on kunnan elinvoimaa lisäävää vaikutusta. He paitsi käyttävät paikallisia palveluja, myös tuottavat niitä kesä- ja kausityöläisinä ja toimijoina harrastuksissa.

Toimenpide-ehdotukset:

-vuoden 2027 talousarvioon varataan määräraha alle 18 -vuotiaiden opiskelijoiden asumistukea varten. Määrärahan suuruutta on tässä vaiheessa mahdoton arvioida, mutta sen voi arvioida luotettavammin syksyllä talousarvion laadinnan yhteydessä. Rahastovarojen käyttö on yksi mahdollisuus tässä. Varoilla tuetaan niitä lukion opiskelijoita, jotka muuttavat oppilaitoksen läheisyyteen tai kuljetusreitit varten lukio-opiskelun vuoksi.

-lukion kuljetuksia järjestetään käytössä olevalla kalustolla ja mahdollisilla lisäreiteillä. Tarkoitusta varten myönnetään tarvittaessa lisämääräraha, kun kuljetustarve ja reitit selviävät.

-lähikuntien lukioiden yhteistyötä jatketaan ja lukiolle hankitaan etäopetuksessa käytettävät paremmat tekniset ratkaisut talousarviossa vuodelle 2027

-korkeakoulu yhteistyötä jatketaan ja syvennetään, mutta painotusta "luonnonvaralukioksi" ei toteuteta

-lukion näkyvyyttä lisätään panostuksella markkinointiin esitteillä ja ilmoituksilla, nimeämällä lukion käytössä oleva koulukeskuksen osa ja asettamalla tämä nimi selkeästi rakennukseen

Esittelijä	Kunnanjohtaja Harri Nissinen
Päätösehdotus	Kunnanhallitus päättää merkitä tiedoksi saaduksi selostuksen toimenpiteistä Joutsan lukion toiminnan turvaamiseksi.
Päätös	Kunnanhallitus päätti palauttaa aloitteen takaisin hyvinvointi- ja sivistysjohtaja Mika Sirkan valmisteluun siten, että valmistelussa otetaan huomioon ainakin kuljetusten laaja-alainen tarkastelu, ilmaiset soluasunnot opiskelijoille sekä lukion painotuksen hakeminen esimerkiksi luontopainotteisesti.

Kunnanhallitus 25.05.2026
191/00.02.00/2025

Asian valmistelija: Hyvinvointi- ja sivistysjohtaja Mika Sirkka

Kuljetusten kokonaisvaltainen tarkastelu:

Joutsan kunnan henkilökuljetuksia voidaan tarkastella kokonaisuutena, jossa keskeisinä tavoitteina ovat palvelujen saavutettavuus, kustannustehokkuus sekä eri käyttäjäryhmien huomioiminen. Nykyinen kuljetusjärjestelmä on rakennettu siten, että erityisesti esi- ja perusopetuksen kuljetustarpeita on yhdistetty mahdollisimman tehokkaasti. Aikataulut ja reitit on suunniteltu niin, että esimerkiksi Leivonmäen Kurkiauran koulun, Joutsan yhtenäiskoulun ja esiopetuksen kuljetukset voidaan hoitaa samalla kalustolla. Tämä vähentää päällekkäisiä ajoja ja tukee resurssien tarkoituksenmukaista käyttöä.

Kuljetusten kokonaisuuteen liittyy epävarmuustekijöitä erityisesti lukiokuljetusten osalta. Lukiolaisten kuljetustarpeita on vaikea arvioida ennen kuin tiedetään opiskelijamäärät ja heidän sijoittumisensa eripuolille kuntaa. Lukiolaistenkin koulukuljetusten järjestämisessä on huomioitava mm. Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014) ja erityisesti 6 §. Aiemmassa valmistelussa on tunnistettu, että lukiokuljetukset tulevat todennäköisesti lisäämään kustannuksia ja saattavat edellyttää myös lisäkaluston hankintaa. Lisäksi tasapuolisen palvelutason varmistaminen eri suunnissa asuville opiskelijoille voi johtaa tilanteisiin, joissa kuljetuksiin liittyy odotusaikoja.

Nykyinen kuljetuskalusto koostuu kolmesta linja-autosta, yhdestä 19-paikkaisesta ajoneuvosta, kahdesta 13-paikkaisesta ajoneuvosta, sekä yhdestä 8-paikkaisesta ajoneuvosta, joka on määritelty puhtaaksi ajoneuvoksi (puhtaiden ajoneuvojen laki 740/2021) hankinta-ajanjaksolla 2.8.2021-31.12.2025. Ateria- ja tavarakuljetukset on eriytetty omaksi hankinnakseen, mikä selkeyttää henkilökuljetusten kokonaisuuden hallintaa. Osa kalustosta toimii päivähintaisella mallilla: yksi linja-auto ja yksi 13-paikkainen ajoneuvo ovat käytettävissä ennalta määritellyllä päiväkohtaisella hinnalla, joka kattaa kahdeksan tunnin palveluajan, sekä noin 300-320 kilometrin suoritteen päivän aikana. Tämä mahdollistaa joustavan käytön eri kuljetustarpeisiin päivän aikana, kuten esimerkiksi uimahallin vesijumppakuljetuksiin, koululaisten uimaopetuskuljetuksiin, sekä asiointiliikenteeseen kunnan sisällä.

Kuljetushankinta on toteutettu vuonna 2023 sopimusmallilla, jonka kesto on 2+1+1+1 vuotta. Tämä tarkoittaa kahden vuoden määräaikaista sopimuskautta, sekä kolmea erillistä optiovuotta, jotka voidaan ottaa käyttöön vuosi kerrallaan. Tällainen malli tuo sekä ennakoitavuutta että joustavuutta kuljetuspalvelujen kehittämiseen ja mahdollisiin muutostarpeisiin reagoimiseen. Kuljetushankintoja ennakoidessa täytyy myös huomioida hankintojen arvo. Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista (1397/2016) määrittää millaisin ehdoin kunnat voivat ostaa tuotteita ja palveluita.

Reitityksen suunnittelussa keskeisiä tekijöitä ovat oppilaiden maantieteellinen sijainti sekä kaluston hinnoitteluun liittyvät taloudelliset reunaehdot. Lisäksi kuljetusten suunnittelussa on huomioitava myös perusopetuslaki (628/1998), sekä Joutsan kunnan koulukuljetussääntö, jotka määrittelevät mm. oikeuden koulukuljetukseen, sekä oppilaskohtaisesti sallitun koulumatkan keston. Näiden yhteensovittaminen ohjaa kuljetusten optimointia, sekä käytännön toteutusta. Kokonaisuutena arvioiden nykyinen kuljetusjärjestely palvelee esi- ja perusopetuksen kuljetuksia sekä asiointiliikennettä varsin optimaalisesti nykyisessä toimintaympäristössä, vaikka tulevaisuuden muutostarpeet – erityisesti lukiokuljetusten osalta – edellyttävätkin jatkuvaa tarkastelua ja kehittämistä. Näitä ratkaisuja ja vaihtoehtoja sekä niistä aiheutuvia lisäkustannuksia on esitelty edellisessä valmistelussa.

Ilmainen soluasuminen:

Edellisessä valmistelussa on esitetty myös konkreettisia vaihtoehtoja ratkaisuksi: Huuponhovi, jonka myynti-ilmoitus ei tuottanut kiinnostusta ostajissa. Lisäksi alle 18 – vuotiaille myönnettävä kunnan maksama asumistuki olisi konkreettinen etu ja houkutin lukioon hakevalle. Joutsan taajamassa voi varata kunnan vuokrataloyhtiöstä yhden tai kaksi asuntoa tähän tarkoitukseen kokeiluna. Aiemmin toteutettu kokeilu ei ollut menestys.

Erikoistuminen:

Lukion opettajakokouksessa on käsitelty asiaa mm. 13.5. Tässä kokouksessa todettiin, että Joutsan lukion painotukset; liikunta, kansainvälisyys ja yrittäjyys ovat jatko-opintokelpoisuuden tuottavan perustyon lisäksi riittäviä. Kiinnostavan erikoistumisen löytäminen ei ole riskitöntä. Valtakunnallinen erityistehtävä on luvanvarainen ja epävarma hanke. Muu erikoistuminen tai vahva painotus voi tuottaa lisäopiskelijoita vaihtelevassa määrin. Esimerkkinä kokeilusta on tuoreimpana Pihtiputaan lukion kyberturvallisuuspainotus, joka tuotti vain kaksi lisähakijaa lukioon. Vahva erikoistuminen ja siihen leimautuminen voi myös tuottaa hakua muuhun opiskelupaikkaan oman lukion sijaan.

Luontopainotus olisi luontevaa maaseutumaisessa kunnassa, jossa sijaitsee myös kansallispuisto. Tämä edellyttää lukion suorittamista hyödyttäviä kursseja. Jatko-opintokelpoisuutta edistäviä kursseja voi järjestää rajallisesti ja ne edellyttävät korkeakouluyhteistyötä.

Joutsan lukion säilyminen on tärkeää monesta syystä. On oleellista, että paikkakunnalla on pystytty säilyttämään toisen asteen opintomahdollisuus. Jokainen joutsalainen nuori ja perhe tekevät kuitenkin omia valintojaan. Perusopetuksen oppilasmäärän lasku tulee vaikuttamaan lukioon hakeutuvien määrään. Lähikuntien kanssa tehtävä yhteistyö tulee olemaan yksi vaihtoehto. Tässä yhteistyössä saatetaan edetä yhteiseen hallintoon ja siihen, että osa opinnoista tehdään verkko-opintoina. Tämä on kuitenkin parempi vaihtoehto kuin se, että Joutsassa ei pystyisi opiskelemaan edes yhtä toisen asteen tutkintoa.

Konkreettisenä jatkotoimena syksyllä 2026 järjestetään yhteinen seminaari kunnanhallituksen, lukion rehtorin, opinto-ohjaajan ja opettajakunnan edustajien kanssa. Tässä yhteydessä selvitetään nykyisten painotusten toimivuus, mahdollisuus erikoistumiseen sekä siihen liittyvät reunaehdot. Lisäksi kuullaan lähikuntien lukioiden yhteistyömahdollisuuksista.

Esittelijä

Kunnanjohtaja Harri Nissinen

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää merkitä tiedoksi saaduksi selostuksen toimenpiteistä Joutsan lukion toiminnan turvaamiseksi ja todeta aloitteen loppuun käsitellyksi.

Päätös